

งานวันชนเผ่าพื้นเมือง
แห่งประเทศไทย ประจำปี 2562
"ภณแม่ ภณรา ภณโลก"
8-10 สิงหาคม 2562
ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่

มีร่วมรับเชิญ

- หน่วยงานราชการ 10 กลุ่มชาติพันธุ์
- องค์กรสาธารณกุศล 4 หน่วยงาน
- ภัตตาคารอาหารล้านนา
- จำนวนอาหารและเครื่องดื่มตลอดงาน
- การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านเชิง
- เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ "ภาษา นโยบาย และกฎหมาย" ร่วมกับภาคีเครือข่าย
- พิธีมอบรางวัลผู้ชนะเลิศ
- พิธีมอบรางวัลผู้ชนะเลิศ
- พิธีมอบรางวัลผู้ชนะเลิศ
- พิธีมอบรางวัลผู้ชนะเลิศ

รายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาสแกน QR CODE

โครงการส่งเสริมสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ และคนไทยพลัดถิ่น

“กิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมือง ประจำปี ๒๕๖๒”

วันที่ ๘ - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ อาคารแม่ฟ้าพัน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

รายงานสรุปผลการดำเนินการ
โครงการส่งเสริมสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ และคนไทยพลัดถิ่น
กิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมือง ประจำปี ๒๕๖๒
หัวข้อ “ภาษาแม่ ภาษาเรา ภาษาโลก”
ณ อาคารแม่ฟ้าชน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

๑. ความเป็นมาของโครงการ

ประเทศไทยมีชนเผ่าพื้นเมืองหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ อาศัยอยู่กระจัดกระจายทั่วทุกภูมิภาค ส่วนใหญ่ยังคงดำรงอัตลักษณ์ทางภาษา มีการสืบสานวิถีภูมิปัญญาตามจารีตประเพณีอันมีคุณค่าในฐานะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ และมีบทบาทสำคัญยิ่งกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย จากการจัดกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมืองที่ผ่านมา พบว่า ความมั่นคงในวิถีชีวิตที่เป็นมิติภายในของชนเผ่าพื้นเมืองยังเป็นประเด็นที่มีความท้าทาย โดยเฉพาะความมั่นคงในการจัดการตนเอง การจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน มีบทเรียนที่สะท้อนถึงการดำเนินงานตามนโยบายและโครงการพัฒนาของรัฐในระดับพื้นที่ ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น เพื่อยกระดับศักยภาพองค์กรชุมชนและเครือข่าย ปฏิบัติการที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังเป็นการลดภาระของหน่วยงานรัฐ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนสามารถดำรงวิถีชีวิตที่มั่นคงและเกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง และยังมีคุณสมบัติสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนงานและขั้นตอนของการปฏิรูปประเทศอีกด้วย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้เห็นความสำคัญของการส่งเสริมสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ จึงได้ดำเนินกิจกรรมร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน ตลอดจนภาคีเครือข่ายต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ในการจัดกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมือง เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการส่งเสริมสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ ให้เข้าถึงสิทธิต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงจัดทำโครงการ “ส่งเสริมสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ และคนไทยพลัดถิ่น” โดยประสานความร่วมมือกับองค์กรภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความยั่งยืนในการพัฒนาสิทธิต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการส่งเสริมสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ และคนไทยพลัดถิ่น มีวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมือง คือ

๑) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจแก่กลุ่มชาติพันธุ์ เกี่ยวกับสิทธิและการคุ้มครองวิถีชีวิตตามประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

๒) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์ เข้าถึงสิทธิของตน และมีพื้นที่ในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนได้

๓) เพื่อให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น และวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์

๔) เพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนร่วมกับเครือข่ายด้านสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๕) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชาติพันธุ์

๓. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการจัดกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมือง ประจำปี ๒๕๖๒ จากองค์กรภาคีเครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองจากทั่วประเทศ เครือข่ายเด็กและเยาวชนชนเผ่าพื้นเมือง นักวิชาการ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ประมาณ ๑,๐๐๐ คน

๑) เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	จำนวน ๑๐ คน
๒) ผู้แทนชนเผ่าพื้นเมืองทั่วประเทศ ๔๐ กลุ่มชาติพันธุ์	จำนวน ๕๐๐ คน
๓) ผู้แทนเครือข่ายเด็กและเยาวชนชนเผ่าพื้นเมือง	จำนวน ๑๐๐ คน
๔) ผู้อาวุโสชนเผ่า และสมาชิกสภาชนเผ่า	จำนวน ๑๐๐ คน
๕) ภาคีเครือข่ายจากภาครัฐ	จำนวน ๕๐ คน
๖) นักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยแม่โจ้	จำนวน ๑๐๐ คน
๗) ประชาชนทั่วไป	จำนวน ๑๔๐ คน

๔. การดำเนินการโครงการ

๔.๑ ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑) การเตรียมการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมือง สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กำหนดเป็นกิจกรรมภายใต้โครงการส่งเสริมสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ และคนไทยพลัดถิ่น ซึ่งมีการกำหนดกิจกรรมภายใต้โครงการ จำนวน ๓ กิจกรรม คือ

(๑) กิจกรรมรวมญาติชาติพันธุ์ชาวเล

(๒) กิจกรรมร่วมกับนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สำนักงานประสานการพัฒนาสังคมสุขภาวะ และมูลนิธิชุมชนไท เพื่อจัดเก็บข้อมูลของกลุ่มคนไทยพลัดถิ่น ส่วนกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมือง เป็นกิจกรรมที่จะดำเนินการปลายปีงบประมาณ ให้ขออนุมัติเพิ่มเติมกิจกรรมและงบประมาณก่อนการจัดงาน

๒) การประชุมเตรียมการ

๒.๑) การประชุมเตรียมการครั้งที่ ๑ สำนักงานสภาชนเผ่าพื้นเมือง มีหนังสือที่ สขพ. ๐๒๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรียนเชิญเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือผู้แทน เข้าร่วมประชุมภาคีองค์กรเพื่อเตรียมจัดงานวันชนเผ่าพื้นเมือง ระหว่างวันที่ ๓๐ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ณ ศูนย์ฝึกอบรมงานพัฒนาชนเผ่าพื้นเมือง สำนักงานสมาคม IMPECT อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

๒.๒) ศูนย์ประสานงานกองเลขานุการเครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย (คชท.) มีหนังสือที่ คชท.๐๐๖.๑/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เรียนเชิญเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอเชิญเข้าร่วมจัดงานรณรงค์เฉลิมฉลองเนื่องในวันชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย ประจำปี ๒๕๖๒ และเวทีสมัชชาระดับชาติว่าด้วยชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๔ ในชื่องาน “ภาษาแม่ ภาษาเรา ภาษาโลก” ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดนครปฐม

๒.๓) ศูนย์ประสานงานกองเลขานุการเครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย (คชท.) มีหนังสือที่ คชท. ๐๐๖.๐๑๔/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เรียนเชิญเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมการประชุมเตรียมจัดงานวันชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย ประจำปี ๒๕๖๒ และเวทีสมัชชาระดับชาติว่าด้วยชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๔ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ ศูนย์ฝึกอบรมงานพัฒนาชนเผ่าพื้นเมือง สำนักงานสมาคม IMPECT อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และมีการแจ้งเปลี่ยนสถานที่การจัดกิจกรรม จากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดนครปฐม เป็น อาคารแม่ฟ้าพัน มหาวิทยาลัแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

๓) การจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย ประจำปี ๒๕๖๒ และเวทีสมัชชาระดับชาติว่าด้วยชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๔ ในชื่องาน “ภาษาแม่ ภาษาเรา ภาษาโลก” ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ อาคารแม่ฟ้าพัน มหาวิทยาลัแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

สำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน ได้ดำเนินการ ดังนี้

๓.๑) ขออนุมัติเพิ่มเติมกิจกรรมและกรอบวงเงินในโครงการส่งเสริมสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ และคนไทยพลัดถิ่น ตามหนังสือที่ สม ๐๐๐๔/๗๕๗ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) กิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมือง มีกำหนดจัดระหว่างวันที่ ๘ - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ อาคารแพฟิซน์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในหัวข้อ “ภาษาแม่ ภาษาเรา ภาษาโลก” โดยจะมีกิจกรรมสำคัญ ประกอบด้วย กิจกรรมรณรงค์เนื่องในวันชนเผ่าพื้นเมือง เวทีสัมมนาวิชาการ ด้านชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาชนเผ่าพื้นเมือง การแสดงศิลปวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนแบ่งปันเมล็ดพันธุ์พื้นบ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ และการคุ้มครองวิถีชีวิตตามประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น และให้มีการแสดงออกทางอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานด้านสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จากองค์กรภาคีเครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองจากทั่วประเทศ เครือข่ายเด็กและเยาวชนชนเผ่าพื้นเมือง นักวิชาการ ผู้แทนหน่วยงานรัฐ นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ประมาณ ๑,๐๐๐ คน

(๒) กิจกรรมซึ่งสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องเข้าร่วม และสามารถเก็บข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชน คือ กิจกรรมของแกนนำสตรีชนเผ่า เวทีสมัชชาสภาเด็กและเยาวชนชนเผ่าพื้นเมือง (UNDRIP) เวทีเสวนาวิชาการตลอดทั้งงาน การจัดนิทรรศการ และการให้คำปรึกษาด้านกฎหมายและการรับเรื่องร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓.๒ ขออนุมัติจัดสรรวงเงินงบประมาณเพิ่มเติมในโครงการส่งเสริมสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ และคนไทยพลัดถิ่น ตามหนังสือที่ สม ๐๐๐๔/๗๕๘ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ จำนวน ๔๒๐,๕๗๐ บาท

๓.๓) เดินทางไปปฏิบัติราชการเพื่อจัดกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมือง ประจำปี ๒๕๖๒ ในหัวข้อ “ภาษาแม่ ภาษาเรา ภาษาโลก” ตามหนังสือที่ สม ๐๐๐๔/๗๖๘ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ อาคารแพฟิซน์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๗ - ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

๔) การประชุมสรุปการจัดงาน

มีการประชุมเพื่อสรุปการจัดกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมือง เมื่อวันที่ ๑๓ - ๑๔ กันยายน ๒๕๖๒ ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ตามหนังสือสำนักงานสภาชนเผ่าพื้นเมือง ที่ สขพ. ๐๖๓/๒๕๖๒ โดยเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มอบหมายให้สำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว

๔.๒ วัน เวลา และสถานที่

จัดกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย ประจำปี ๒๕๖๒ ในชื่องาน “ภาษาแม่ ภาษาเรา ภาษาโลก” เมื่อวันที่ ๘ - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ อาคารแพฟิซน์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

๔.๓ จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย ประจำปี ๒๕๖๒ ในส่วนที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รับผิดชอบ ดังนี้

- ๑) ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวน ๙ คน
- ๒) ผู้แทนชนเผ่าพื้นเมืองทั่วประเทศ ๓๘ กลุ่มชาติพันธุ์ จำนวน ๕๐๐ คน
ชนเผ่าพื้นเมืองทั่วประเทศ ๓๘ กลุ่มชาติพันธุ์ ประกอบด้วย กะเลิง กะเหรี่ยง กูย ขมุ คณะฉิ่น
ของ ดาราอาง ถิ่น ไทเขิน ไทยทรงดำ ไทพวน ไทยวน ไทยอง ไทลื้อ ไทใหญ่ ไตหย่า บรู ปิซู ปลัง ปะโอ ญ้อ
ญี่ฮูญ ภูไท มละบริ มอญ มอแกน มอแกลน มันนิ ม้ง เมี่ยน โย้ย ล่าหู่ ลีซู ลาวกา ลาวคั้ง ลาวแง้ว ลาวเวียง
ลเวีอะ โส้ แสก อาข่า อิมปี และอูรักละไว้ย

๕. สรุปผลการดำเนินโครงการ

จากการจัดกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมือง ประจำปี ๒๕๖๒ ในชื่องาน “ภาษาแม่ ภาษาเรา ภาษาโลก” เมื่อวันที่ ๘ – ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ อาคารแพ่งพิชน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และมีการประชุมสรุปกิจกรรม เมื่อวันที่ ๑๓ – ๑๔ กันยายน ๒๕๖๒ มีผลการดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ การแสดงทางวัฒนธรรม

มีการเปิดพิธี โดยมีการจัดทำขบวนรณรงค์ของชนเผ่าต่าง ๆ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบถึงกิจกรรมและวัฒนธรรมชนเผ่า การประกวดชุดประจำเผ่า เพื่อสร้างความภาคภูมิใจ และการแสดงอัตลักษณ์ในการแต่งตัวของแต่ละเผ่า การแสดงละครสั้นของกลุ่มเยาวชนต้นกล้าชนเผ่าพื้นเมืองที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาท้องถิ่น

๕.๒ เวทีวิชาการ

มีการจัดเวทีวิชาการในประเด็นที่สนใจร่วมกัน เช่น ภาษาชนเผ่าพื้นเมือง ที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน การจัดการที่ดินบรรพบุรุษและพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ การจัดการระบบไร่หมุนเวียนและความมั่นคงทางอาหาร ผ่ากับผู้หญิงชนเผ่าพื้นเมือง เป็นต้น และในการสัมมนาวิชาการ เรื่อง “ชนเผ่าพื้นเมือง : การยกระดับมิติ ครม. แนวนโยบายฟื้นฟูวิถีชีวิตกะเหรี่ยงและชาวละโว่ สู่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการส่งเสริมและ

อนุรักษ์วิถีชีวิตชาติพันธุ์” โดยนายโสพล จริงจิตร เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวในเวที การเสวนา หัวข้อ “ตัวตนชนเผ่าพื้นเมืองและการยกระดับมิติ ครอบคลุม นโยบายฟื้นฟูวิถีชีวิตกะเหรี่ยงและ ชาวเล” ดังนี้

๑) แม้ปัจจุบันสังคมไทยจะยอมรับความแตกต่างทางเชื้อชาติมากขึ้น แต่ประเด็นปัญหาที่ยังดำรงอยู่ เมื่อพิจารณาจากเรื่องร้องเรียนที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับ คือ ปัญหาที่ดินทำกิน โดยชนเผ่า พื้นเมืองที่อาศัยบนพื้นที่สูงหรืออาศัยอยู่ในป่า ตลอดจนชนเผ่าพื้นเมืองชาวเลที่อาศัยตาม เกาะแก่งในทะเลหรือพื้นที่ชายฝั่งมายาวนาน หลายร้อยปี มักเกิดข้อพิพาทระหว่างชนเผ่า เหล่า นั้น กับ รัฐ หรือ เอกชน ในประเด็นความเป็นเจ้าของที่ดินที่แท้จริง ปัญหาดังกล่าวยืดยาวกับการจัดการที่ดินและระบบกรรมสิทธิ์ที่ดิน และหากไม่มีการแก้ไขเชิงโครงสร้างปัญหา การแย่งชิงทรัพยากรก็จะยังดำรงอยู่ โดยคนส่วนน้อยหรือนายทุนก็ยังคงเป็นผู้ถือครองที่ดินจำนวนมากตามการ ขยายตัวของเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเนื่องจากที่ดินเป็นทั้งปัจจัยการผลิตและทุน

๒) ประเด็นปัญหาด้านสถานะบุคคล ซึ่งเป็นเรื่องที่ยืดโยง กับสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ หลักคิดสำคัญของเรื่องนี้คือ มนุษย์ทุกคนต้องมีรัฐสังกัด ไม่ว่าจะสังกัดในฐานะพลเมือง หรือในฐานะที่มีถิ่นที่อยู่ในรัฐนั้น ด้วยเหตุผลและความ จำเป็นที่มีอาจก้าวล่วงได้ เช่น เป็นบุคคลที่ไม่มีรัฐใดรับรอง ความเป็นพลเมืองแต่มีถิ่นที่อยู่หรือมีถิ่นพำนักในประเทศไทย เป็นการถาวรและ/หรือมีจุดยึดโยงกับประเทศไทยโดย การแต่งงาน ก่อตั้งครอบครัว หรือมีบุตรกับคนไทย เป็นต้น ดังนั้นจึงไม่จำเป็นว่าทุกคนต้องถือสัญชาติไทย แต่จะต้องมีสถานะใดสถานะหนึ่งเพื่อจะเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน ต่าง ๆ และอนาคตหากคุณสมบัติเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดก็สามารถขอมีสัญชาติไทยได้ อย่างไรก็ตาม แม้ ปัจจุบันจะมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานะบุคคลให้ทันสมัยและเอื้อต่อการได้มาซึ่งสิทธิ สถานะของคนทุกคนมากยิ่งขึ้น โดยปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขลุกลงไปมาก แต่การปฏิบัติให้เป็นไปตาม กฎหมายของเจ้าหน้าที่ก็ยังมีข้อติดขัดและใช้เวลาในการดำเนินการยาวนาน ซึ่งเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกัน แก้ไขต่อไป

ทั้งนี้เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของเรื่องสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองที่ทุกคนควรตระหนักคือ การยอมรับความแตกต่างหลากหลายระหว่างเชื้อชาติยอมรับความเท่าเทียมกันในฐานะเพื่อนมนุษย์ และเข้าใจในความเป็นพหุสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การไม่เลือกปฏิบัติแบ่งเขาแบ่งเรา มองคนเป็นคน เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้คนทุกเผ่าพันธุ์ หากมีหลักคิดเช่นนี้เป็นที่ตั้ง การแก้ปัญหาให้พี่น้องกลุ่มชาติพันธุ์หรือปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ก็จะคล่องไปได้

๕.๓ นิทรรศการของชนเผ่า และหน่วยงานต่าง ๆ

๑) การนำเสนอข้อมูลภายในที่สะท้อนวิถีชีวิตและปฏิบัติการที่ดีของชุมชนชนเผ่าพื้นเมืองในการจัดการตนเอง สถานการณ์และปัญหาที่ชนเผ่าพื้นเมืองได้รับผลกระทบอยู่ ภาพถ่ายและภาพวาดวิถีชีวิตชนเผ่าพื้นเมือง การพัฒนาสถานะบุคคลและสัญชาติไทย การสร้างเสริมสุขภาวะชุมชนชนเผ่าพื้นเมือง และการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพและสิทธิด้านสุขภาพ

ตลอดจนมีกิจกรรมสาธิตที่สะท้อนวิถีชนเผ่าพื้นเมืองในหลากหลายมิติ

๒) การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนอาหาร ในกิจกรรมปลาแลกข้าว เพื่อเป็นพื้นที่เรียนรู้ภูมิปัญญาเกี่ยวกับอาหารชนเผ่าพื้นเมืองแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ การสาธิตทำอาหารจากวัตถุดิบในพื้นที่ การแลกเปลี่ยนสถานการณ์และองค์ความรู้ด้านความมั่นคงทางอาหารและเมล็ดพันธุ์พื้นบ้าน

๓) การจัดนิทรรศการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และส่วนราชการอื่น ๆ ให้คำปรึกษาด้านสิทธิมนุษยชนและการรับเรื่องราวเรียน ปัญหาสถานะบุคคล ซึ่งมีกลุ่มผู้มีปัญหาสถานะได้ยื่นเรื่องเพื่อให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๕.๔ ข้อเสนอของชนเผ่าพื้นเมืองในการแก้ปัญหาในประเด็นเร่งด่วน

มีการนำเสนอปัญหาเร่งด่วนของกลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองต่อรัฐบาล และรัฐสภา ใน ๔ ประเด็น ดังนี้

๑) กรณีเหมืองแร่ถ่านหินที่มก๋อย มีข้อเสนอให้ยุติการให้สัมปทานเหมืองแร่ เนื่องจากมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น และกระบวนการของสัมปทานเหมืองแร่ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และผู้เกี่ยวข้อง

๒) กรณีการประกาศเขตมรดกโลกในพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจาน โดยมีข้อเสนอให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร และเข้าไปมีส่วนร่วมในการเตรียมการประกาศพื้นที่เขตมรดกโลก และให้จัดสรรที่อยู่อาศัยและที่ทำกินสำหรับชนเผ่าพื้นเมือง และให้ชุมชนสามารถดำรงชีวิต ตามจารีตประเพณี และสามารถสืบสานวัฒนธรรมของตนเองได้

๓) กรณีการฟื้นฟูวิถีชีวิตชนเผ่าพื้นเมือง กลุ่มชาติพันธุ์ชาวลูและกะเหรี่ยง มีข้อเสนอ ดังนี้

๓.๑) ให้มีการคุ้มครองพื้นที่ทางจิตวิญญาณ โดยจัดตั้งกลไกการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชนเผ่าพื้นเมือง โดยความร่วมมือกับสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทย และผู้เกี่ยวข้องเพื่อเร่งรัดดำเนินการส่งเสริมพื้นที่นาร่องเรื่องเขตวัฒนธรรมพิเศษ หรือเขตคุ้มครองทางวัฒนธรรม และโฉนดชุมชนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน และวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ ให้เกิดรูปธรรมที่เน้นความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตของชนเผ่าพื้นเมือง

๓.๒) ขอให้กระทรวงวัฒนธรรมมีคำสั่งให้คณะกรรมการชาติพันธุ์และชนเผ่าชาวเล ที่แต่งตั้งร่วมกับรัฐทุกระดับร่วมศึกษาข้อมูลเพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์ วิถีวัฒนธรรมชนเผ่าในพื้นที่คุ้มครองทางวัฒนธรรมชาวเล พร้อมสนับสนุนการดำรงวิถีชีวิตตามประเพณี การพัฒนาหรือการปรับปรุงภูมิทัศน์ใด ๆ ในพื้นที่ของชาวเลต้องคำนึงถึงอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตของชาวเล (มอแกน มอแกลน อูรักลาโว้ย และมันนิ)

๓.๓) ให้กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการออกเอกสารสิทธิในพื้นที่ดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล เพื่อให้เกิดความมั่นคงในการดำรงชีวิต

๔) ให้เร่งติดตามและคลี่คลายคดีการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีต่อชนเผ่าพื้นเมือง และให้มีการเยียวยาครอบครัวของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนชนเผ่าอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะกรณีนายพอลละจี (บิลลี่) รักจงเจริญ และนายชัยภูมิ ป่าแส

๖. งบประมาณในการดำเนินโครงการ

โครงการส่งเสริมสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ และคนไทยพลัดถิ่น ในกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมือง ประจำปี ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๘ - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ ใช้จ่ายเงินงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งสิ้น ๔๐๘,๘๕๗.๓๐ บาท (สี่แสนแปดพันแปดร้อยห้าสิบบาทสามสิบสตางค์) โดยเป็นค่าอาหาร อาหารว่างและเครื่องดื่ม สำหรับผู้เข้าร่วม จำนวน ๕๐๐ คน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๗. ผลที่ได้รับตามโครงการ

จากการจัดกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมือง ประจำปี ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๘ - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ อาคารแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีผลการดำเนินการ ดังนี้

๑) กลุ่มชนชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้แสดงออกทางอัตลักษณ์ และวัฒนธรรม และมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่กลุ่มชาติพันธุ์ เกี่ยวกับสิทธิและการคุ้มครองวิถีชีวิตตามประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น และวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์

๒) เกิดพลังในการขับเคลื่อนการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนร่วมกับเครือข่ายด้านสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชาติพันธุ์

๓) มีการประสานการทำงานระหว่าง องค์กร หรือหน่วยงานที่เข้าร่วม จึงถือเป็นการจัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย ในการส่งเสริมหรือคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ มุ่งการทำงานร่วมกับเครือข่ายภายในประเทศและพันธมิตรในเวทีระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดการสร้างพลัง (Synergy) ในการทำงานร่วมกัน กลยุทธ์ที่ ๓.๑ พัฒนาการ

ดำเนินงาน และจัดให้มีแผนการสร้างเครือข่าย และทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม นักปกป้องสิทธิมนุษยชน และชุมชน ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๔) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สามารถนำข้อเสนอของชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่งมีการนำเสนอปัญหาเร่งด่วนมาเป็นแนวทางในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน และนำข้อเสนอดังกล่าวมาขับเคลื่อนเพื่อส่งเสริมสิทธิของกลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
